

A politikai részvétel változása időbeli és generációs nézőpontból

Róbert Péter, tudományos főmunkatárs, MTA TK PTI

Szabó Andrea, tudományos munkatárs, , MTA TK PTI

„Az öregedés káráról és hasznáról”

Társadalomtudományok a demográfiai öregedésről

2013. november 21-én 9.00-16.00 óra,

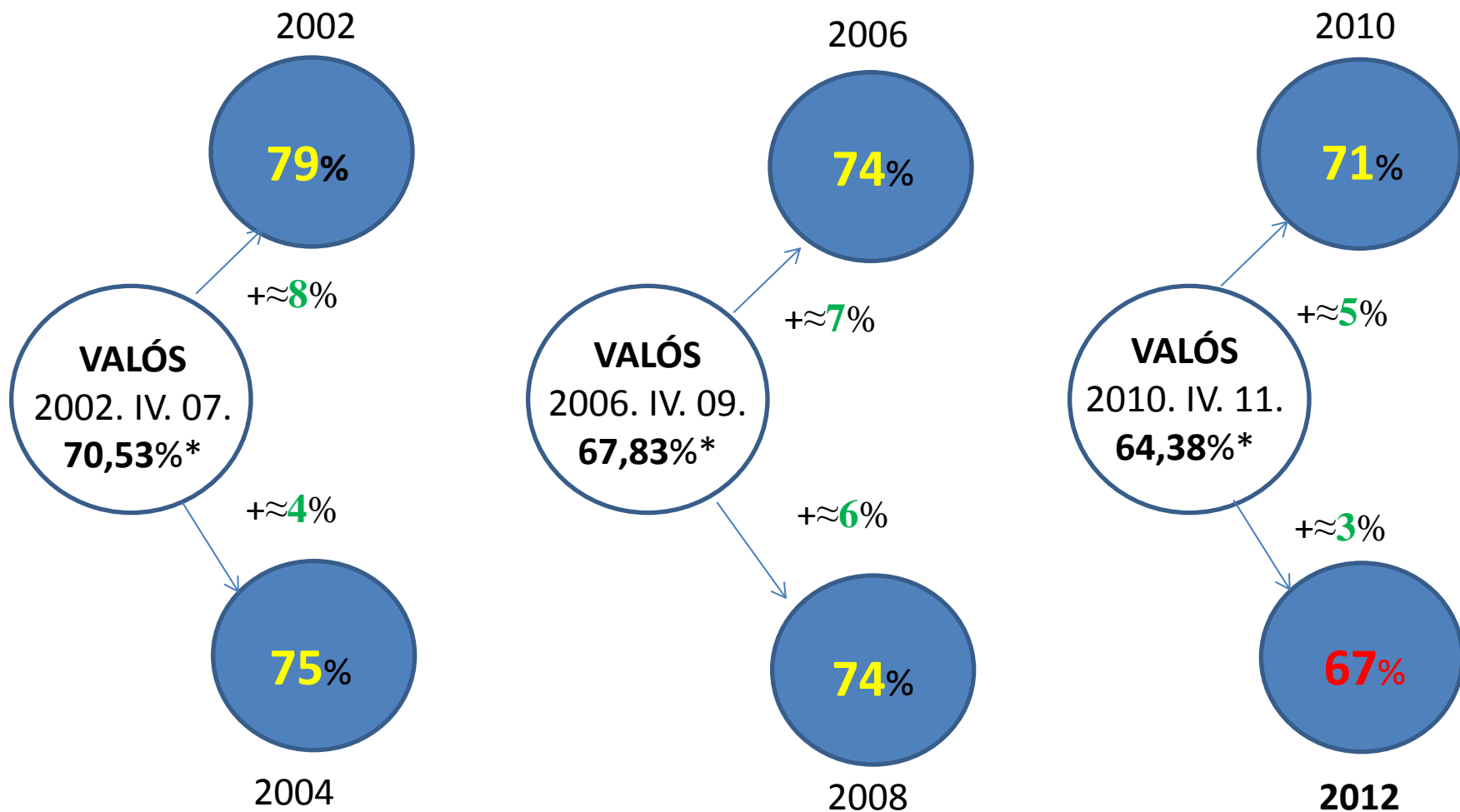
MTA TK, Jakobinus terem (1014 Budapest, Országház u. 30.)

Tartalom

- Néhány szó a választási részvételről
- Néhány szó a direkt demokratikus részvételről
- Mindezek generációs aspektusai

HAGYOMÁNYOS RÉSZVÉTEL

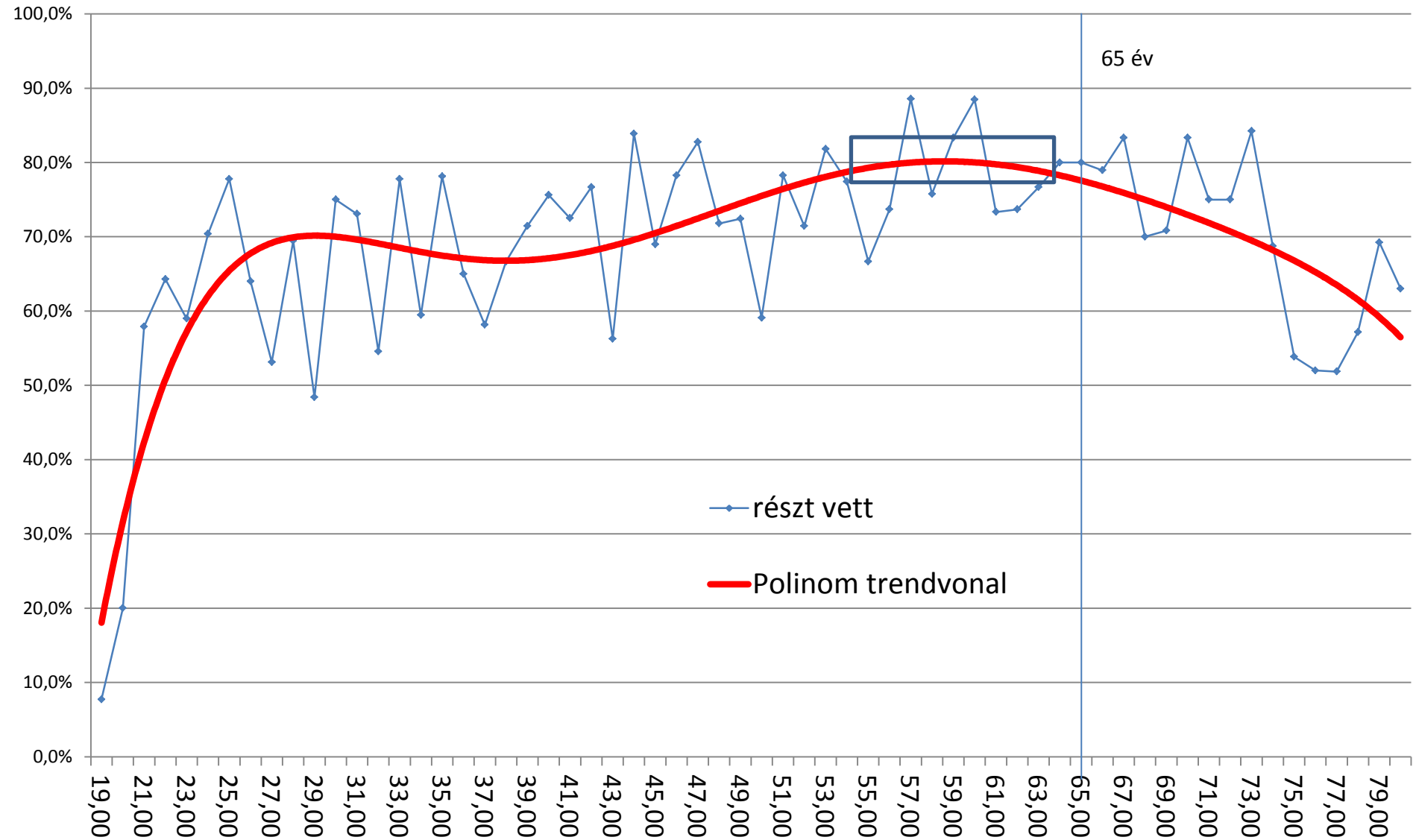
A valós választási részvétel és az „emlékezet” a magyar választó esetében

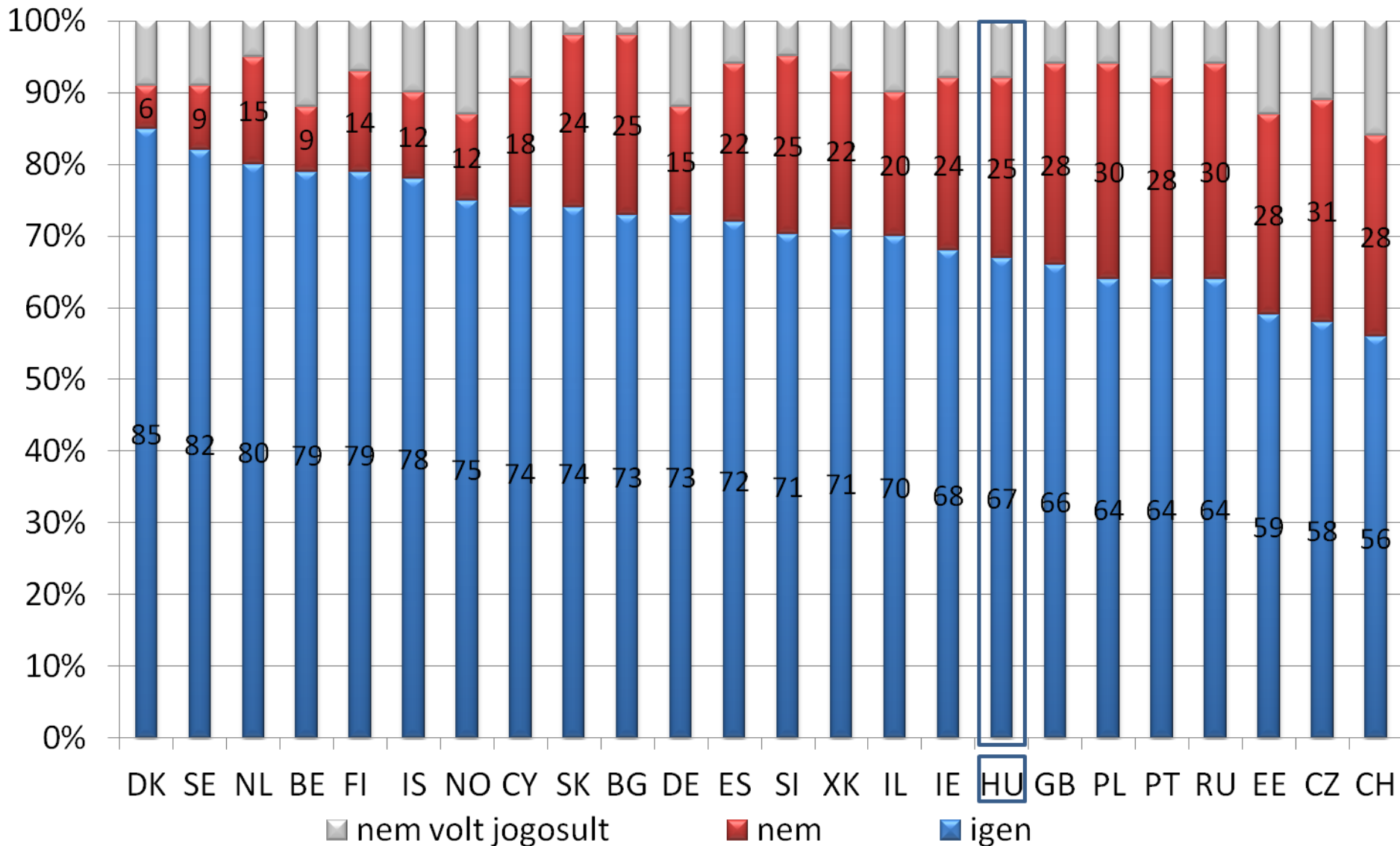
„Részlet vett az előző országgyűlési választásokon?”

*Forrás: www.valasztas.hu

Részt vett-e az utolsó országgyűlési választáson, 2012 (ESS6)? (%) Magyarországon

Szavazott-e az utolsó országgyűlési választáson, 2012 (ESS 6)? (%)

Direkt demokratikus részvétel

**Különböző módokon lehet megakadályozni a problémák kialakulását és javítani a dolgokon Magyarországon.
Az elmúlt 12 hónap során előfordult, hogy Ön a következő dolgok valamelyikét tette?**

...kapcsolatba lépett politikussal, kormányzati, vagy önkormányzati képviselővel?

...tiltakozó levelet, nyilatkozatot írt alá (petíciót írt alá)?

...résztt vett törvényes, nyilvános felvonuláson (demonstrált)?

...szándékosan nem vásárolt, bojkottált bizonyos termékeket (bojkottált)?

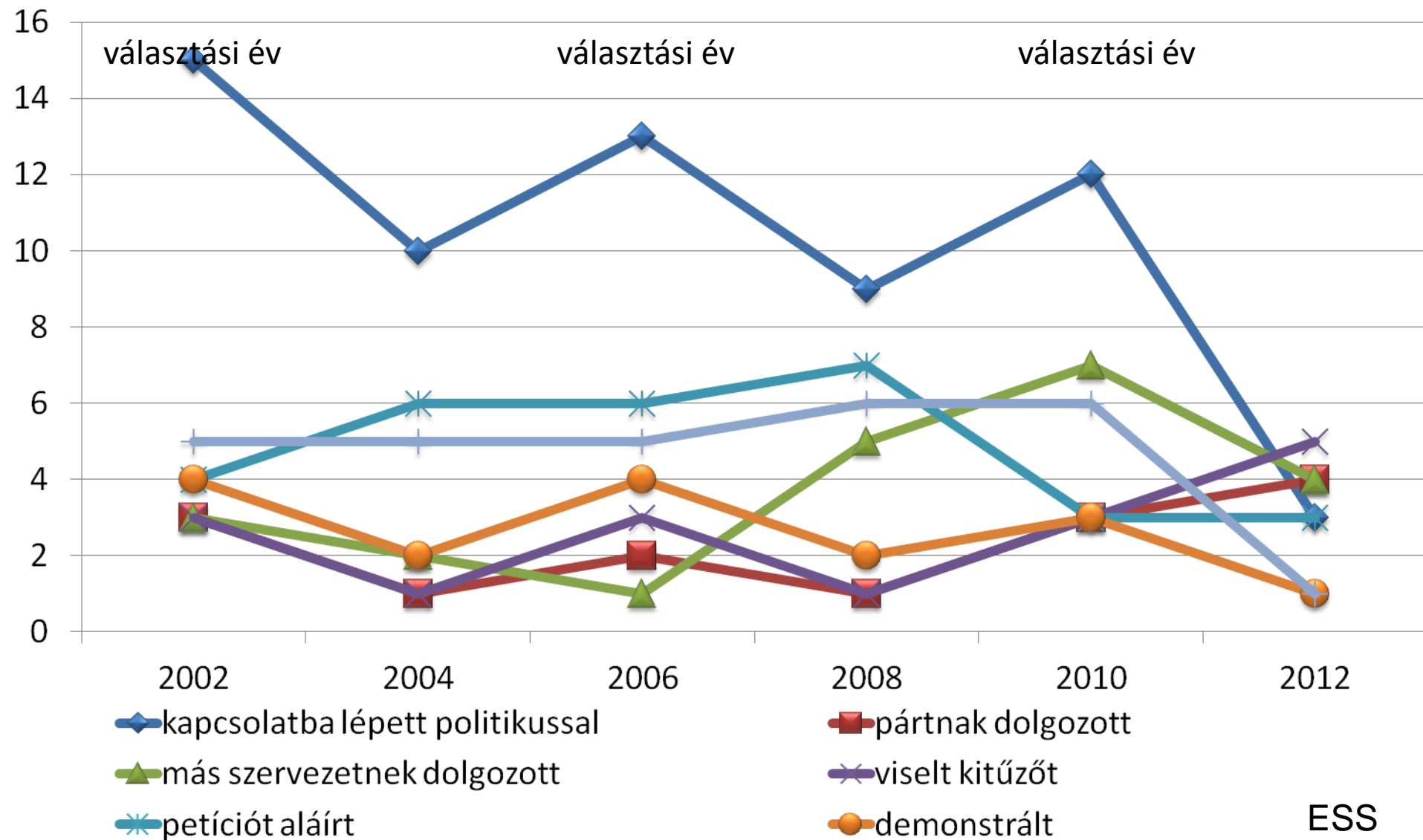
...tevékenykedett politikai pártban vagy más politikai szervezetben (pártnak dolgozott)?

...viselt, vagy kihelyezett választási kampányjelvényeket/jelképeket (viselt kitűző)?

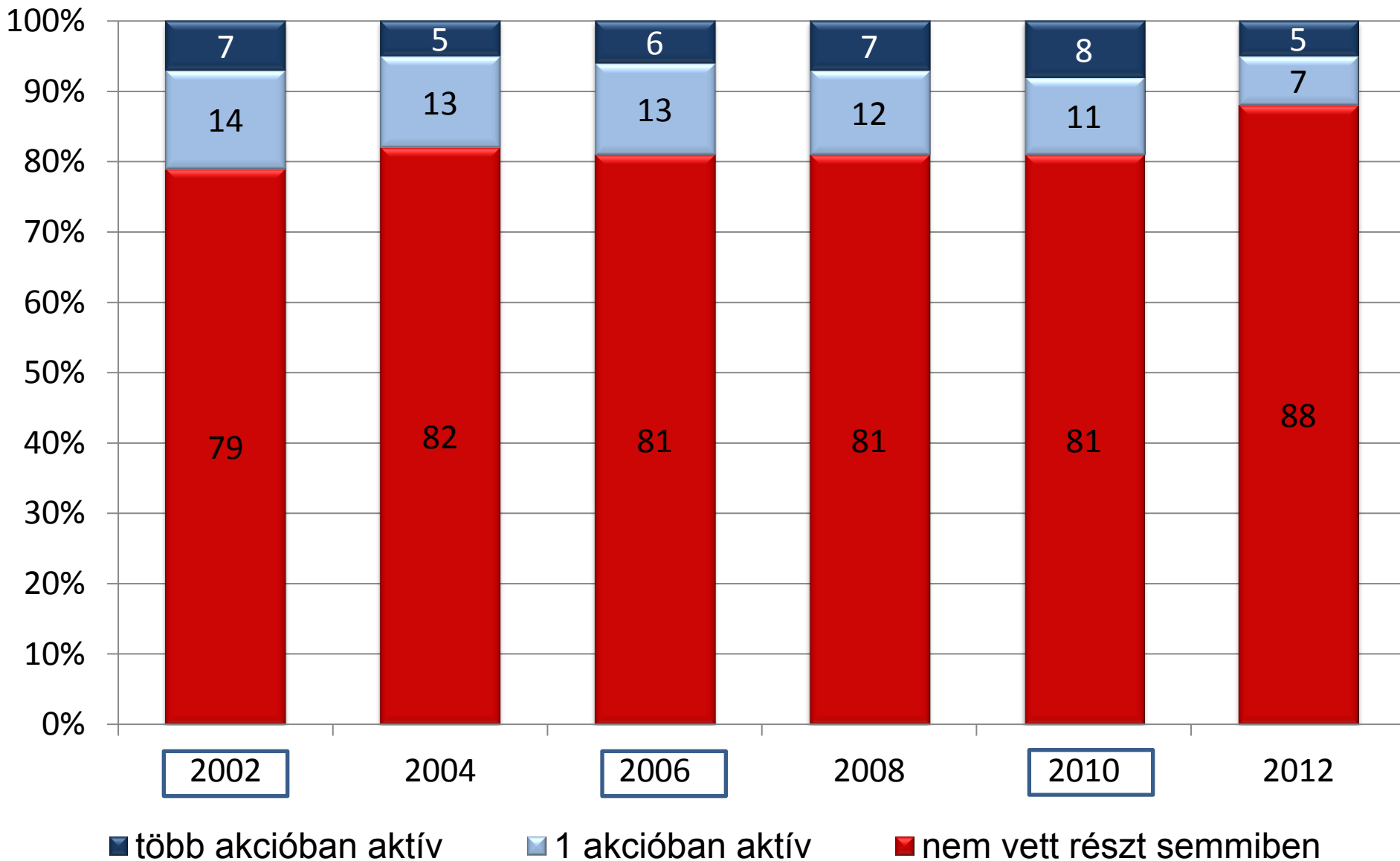
...résztt vett más szervezet vagy egyesület munkájában (más szervezetnek dolgozott)?

Milyen politikai aktivitási formában vesz részt (igen válaszok, %)? Magyarország

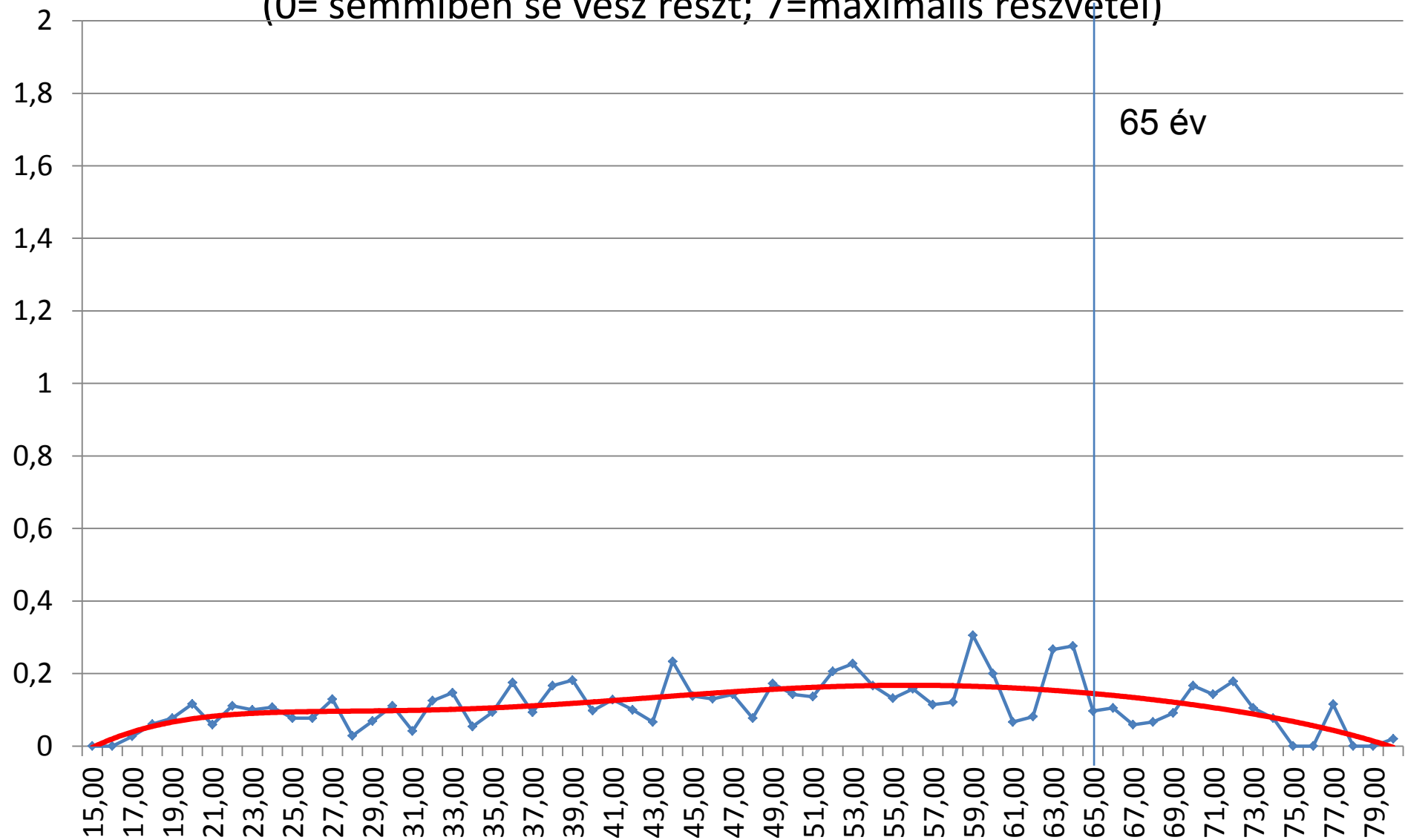
A politikai részvétel alakulása Magyarországon, ESS 2002-2012

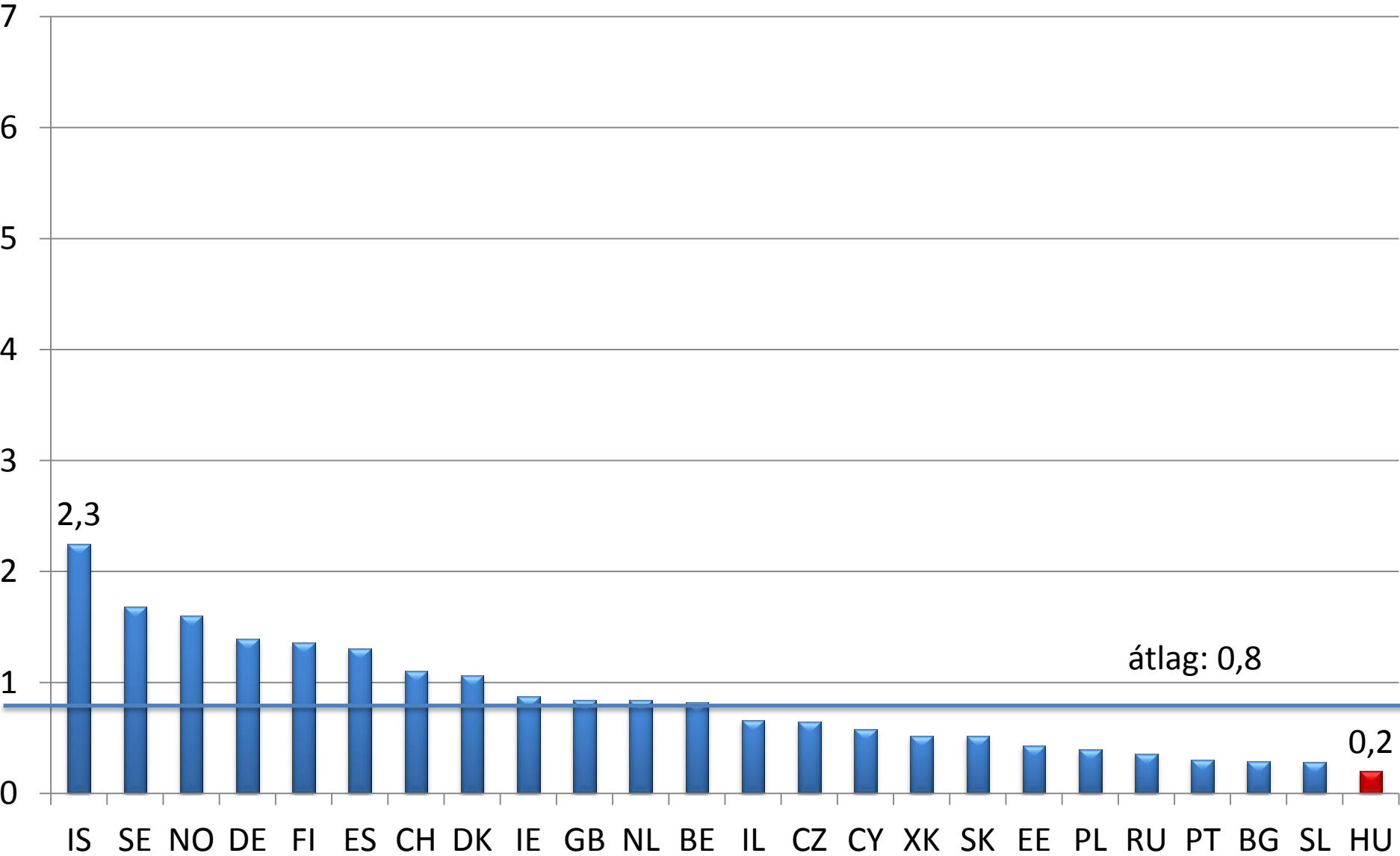
A politikai részvétel index-átlaga

Magyarországon korévenként, 2012 (ESS 6.)

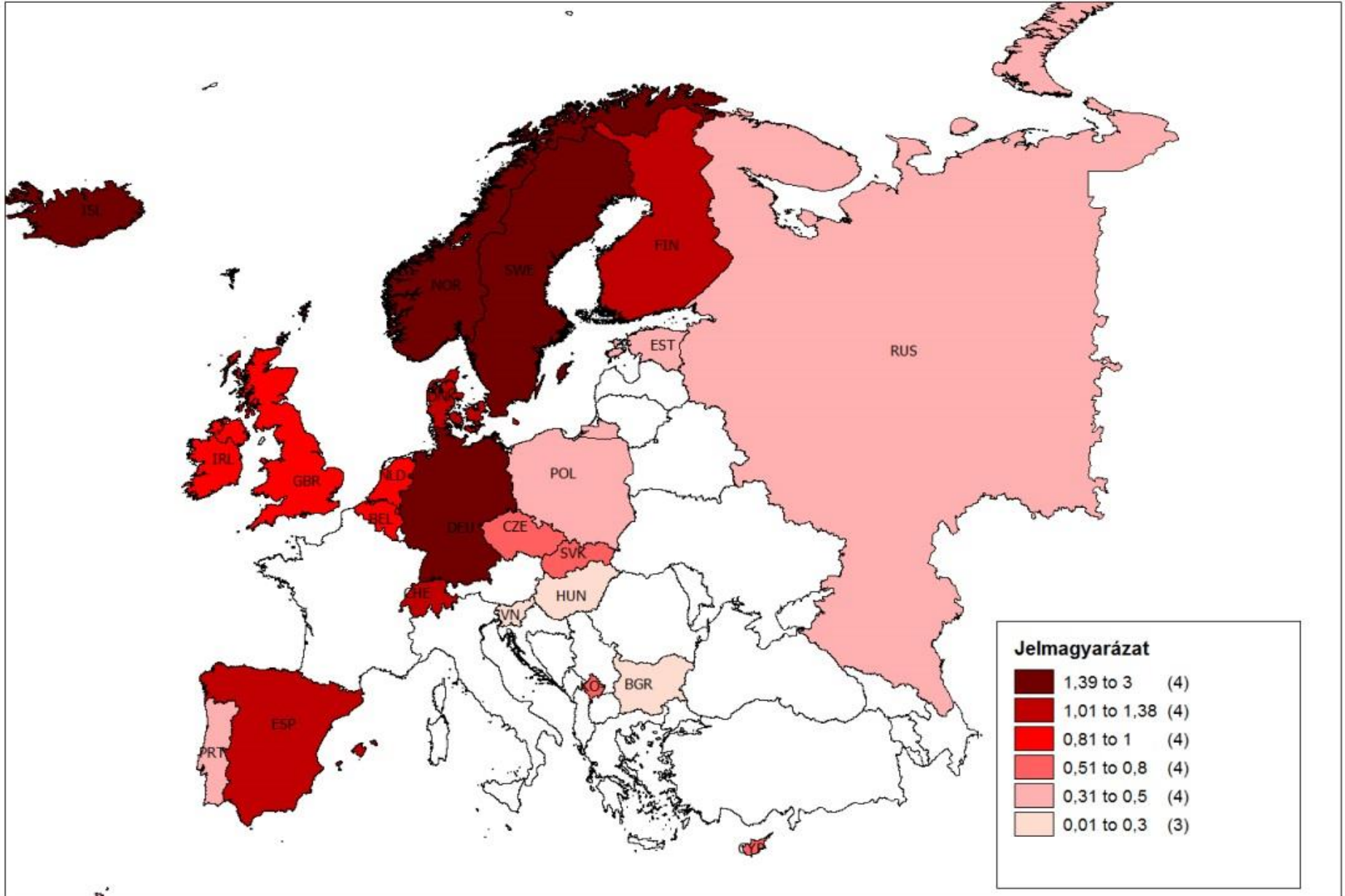
(0= semmiben se vesz részt; 7=maximális részvétel)

A politikai részvételi index-átlag alakulása a 2012- ven részt vett országokban (ESS 6.) (0-7-ig terjedő index)

A politikai részvétel térképe, 6. hullám

A részvételi index-átlag alapján képzett rangsorok az ESS hat hulláma alapján

Mindég résztvevő országok	A 6 hullám rangsor átlaga	Végső sorrend
Norway	1,67	1
Sweden	2,33	2
Finland	3,33	3
Denmark	5,50	4
Switzerland	5,50	4
Germany	5,67	6
Spain	7,50	7
United Kingdom	7,83	8
Belgium	8,67	9
Ireland	9,00	10
Netherlands	10,00	11
Slovenia	13,00	12
Poland	13,17	13
Hungary	13,83	14
Portugal	14,00	15

Politikai részvétel és generáció

A politikai részvétel generációs nézőpontból

Generációs felosztás

<1949: Pre-szocialista generáció: 1949 előtt szocializálódtak

1949-1962: A hosszú '50-es években szocializálódott generáció

1963-1979: kádári konszolidáció idején szocializálódott generáció

1980-1989: a Kádár-korszak válságának idején szocializálódott generáció

1990-1995: Transzformációs válság idején szocializálódott generáció

1996- napjainkig: a posztszocializmus időszakában szocializálódott generáció

Generációs nézőpont:

A politikai részvételt befolyásolja, hogy valaki milyen (politikai, családi) szocializáción ment keresztül 14 éves koráig.

A szocializáció élethossziglani: a politikai részvételt befolyásolják az események és tapasztalatok a későbbi életút („öregedés”) során.

Idősebb generációk esetében az életút szocializációs hatása erősebb

Szocializációs generációk (%)

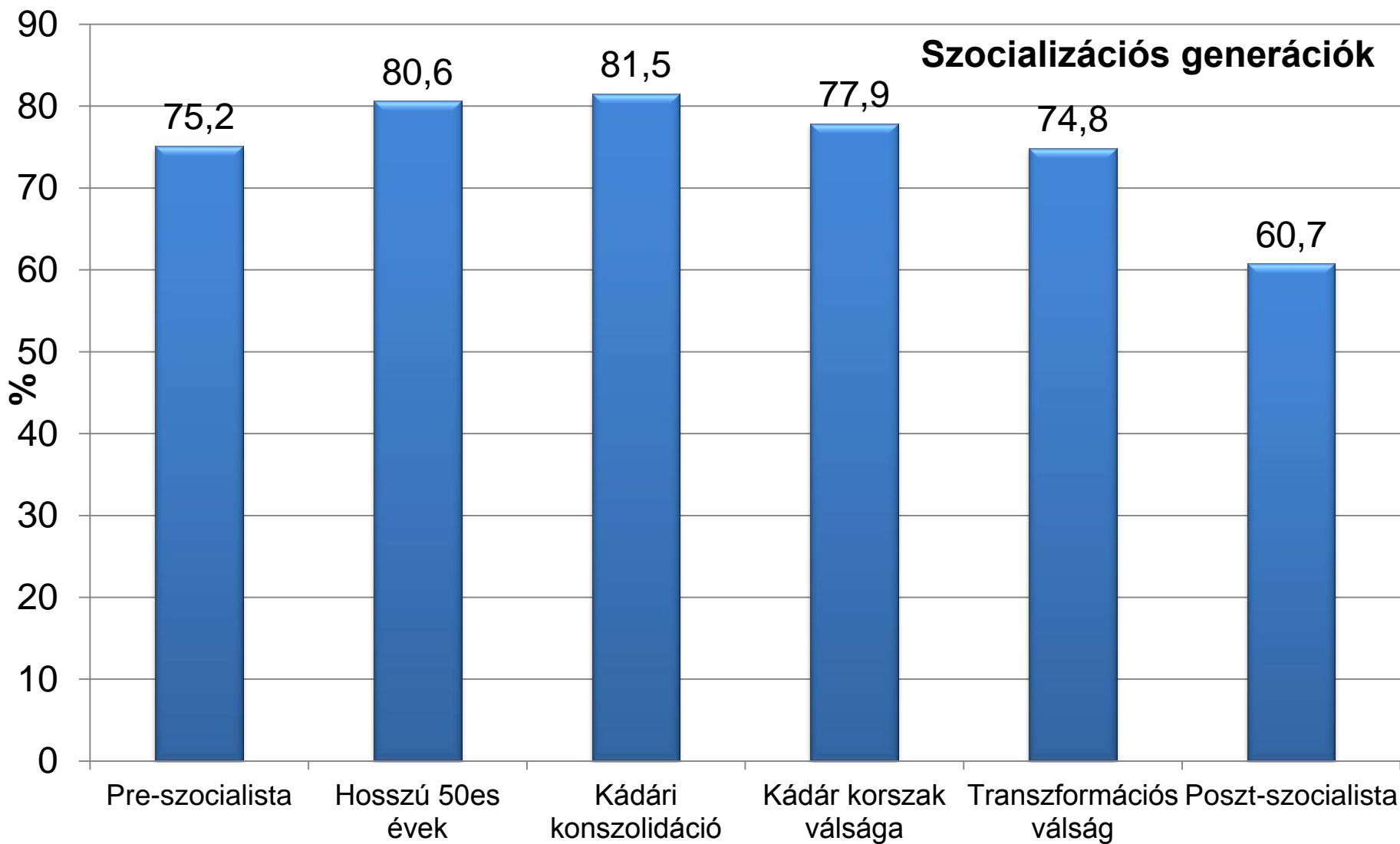
Generációk (amikor valaki 14 éves volt)	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Pre-szocialista (-1948)	14	12	16	10	7	5
Hosszú 50-es évek (1949-1962)	22	19	25	18	17	16
Kádári konszolidáció (1963-1979)	29	31	26	28	29	28
Kádár korszak válsága (1980-1989)	17	17	16	17	18	20
Transzformációs válság (1990-1995)	12	12	11	12	14	12
Poszt-szocialista (1996-2005)	6	9	6	15	15	19
Összesen	100	100	100	100	100	100
N	1685	1497	1503	1544	1561	2014

Idősoros elemzés a European Social Survey adatain

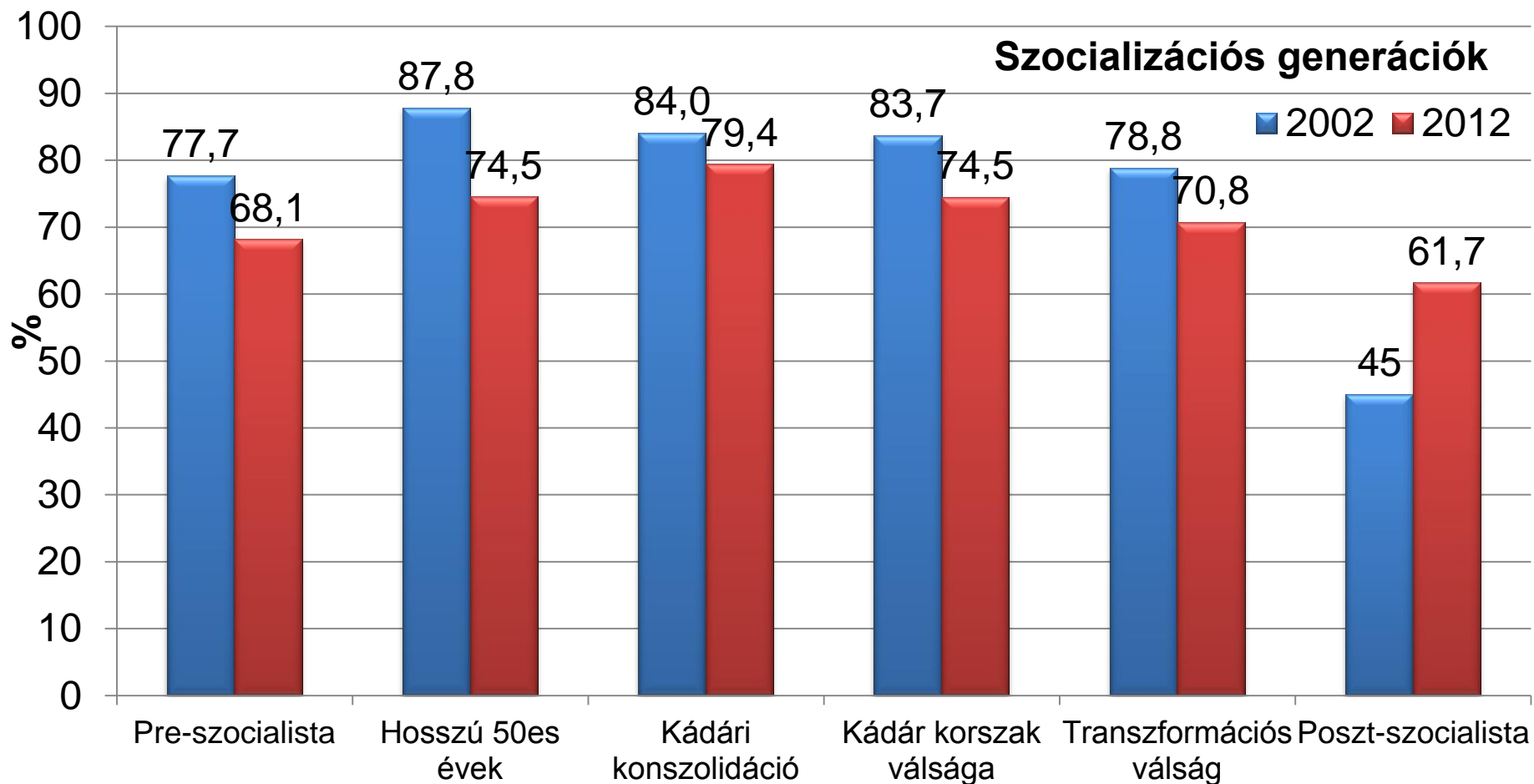
Az ESS két évente sorra kerülők adatfelvételei eddig összesen 10 év időtartamot fednek le. Látható, hogy a 10 éves „időablakban” megfigyelt generációk közül az idősebbek fokozatosan „kihálnak”, a fiatalabbak fokozatosan „öregszenek bele” az adatokba.

Az egyes generációk szempontjából az adatok ennek 10 évnek az eseményeit és tapasztalatait fogják át. Az időbeli különbségek, változások egyik oka az „öregedés” (felnőttkori szocializáció), amin a generációk keresztülmentek ez alatt a 10 év alatt. Ugyanakkor ez a 10 év elég rövid idő, hatása főleg az idősebb generációk esetében valószínűleg nem olyan jelentős.

Generációs különbségek az országgyűlési választásokon való részvételben (Részvételi arányok) (ESS 2002-2012)*

Változás az országgyűlési választásokon való részvételben az egyes generációkban

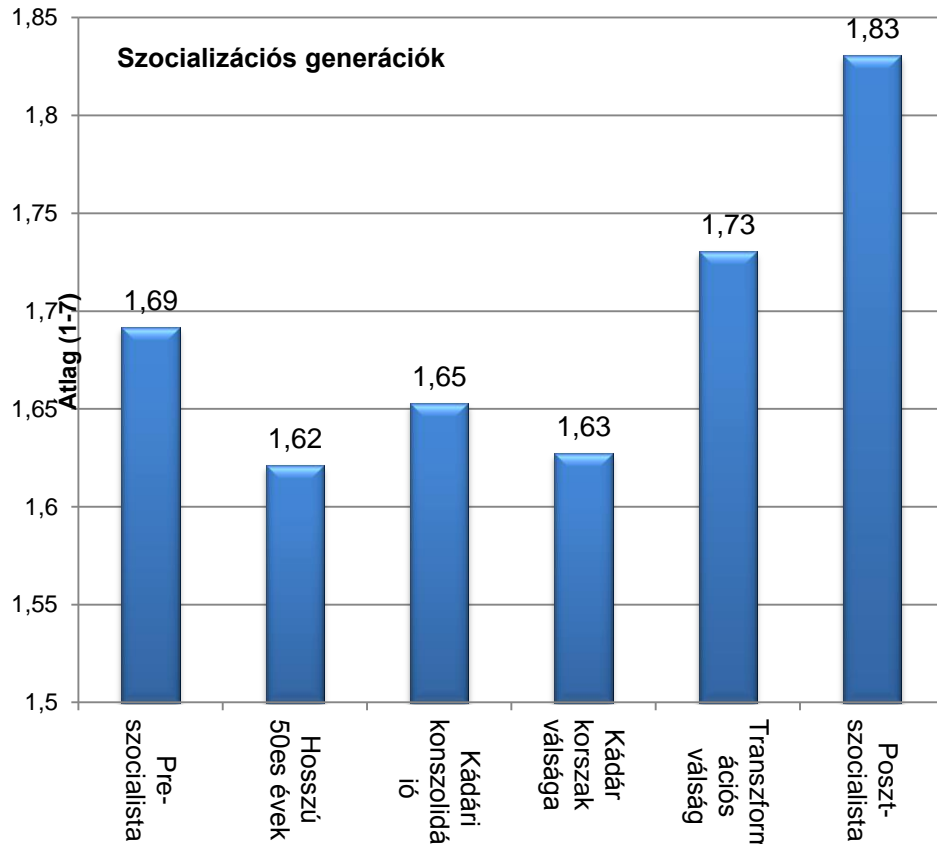
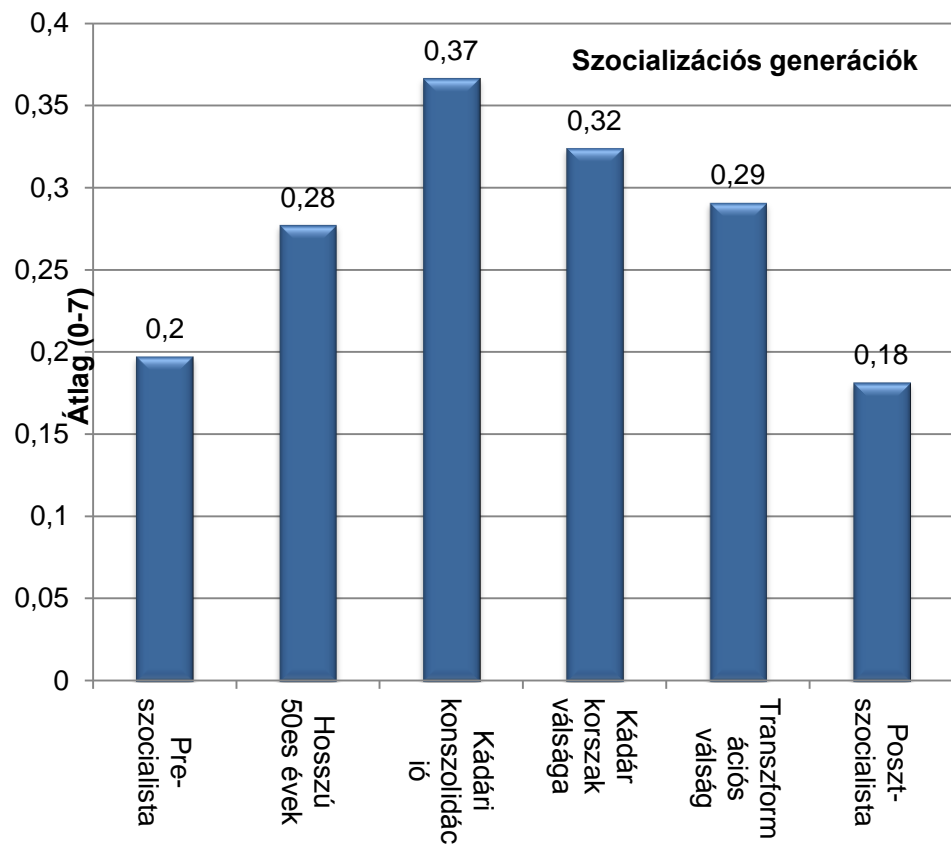

A részvételi arány 2002 és 2012 között majd minden generáció esetében csökkent, de

- lényegesen kisebb mértékben az 1963-79 között szocializálódott generációban
- leginkább az 1949-1962 között szocializálódott generációban, ahol kiemelkedően magas volt
- növekedett a legfiatalabbak között, (de náluk a 2002 évi megfigyelések száma elég alacsony volt még)

Generációs különbségek a direkt demokratikus politikai részvétel index átlagában (ESS 2002-2012)*

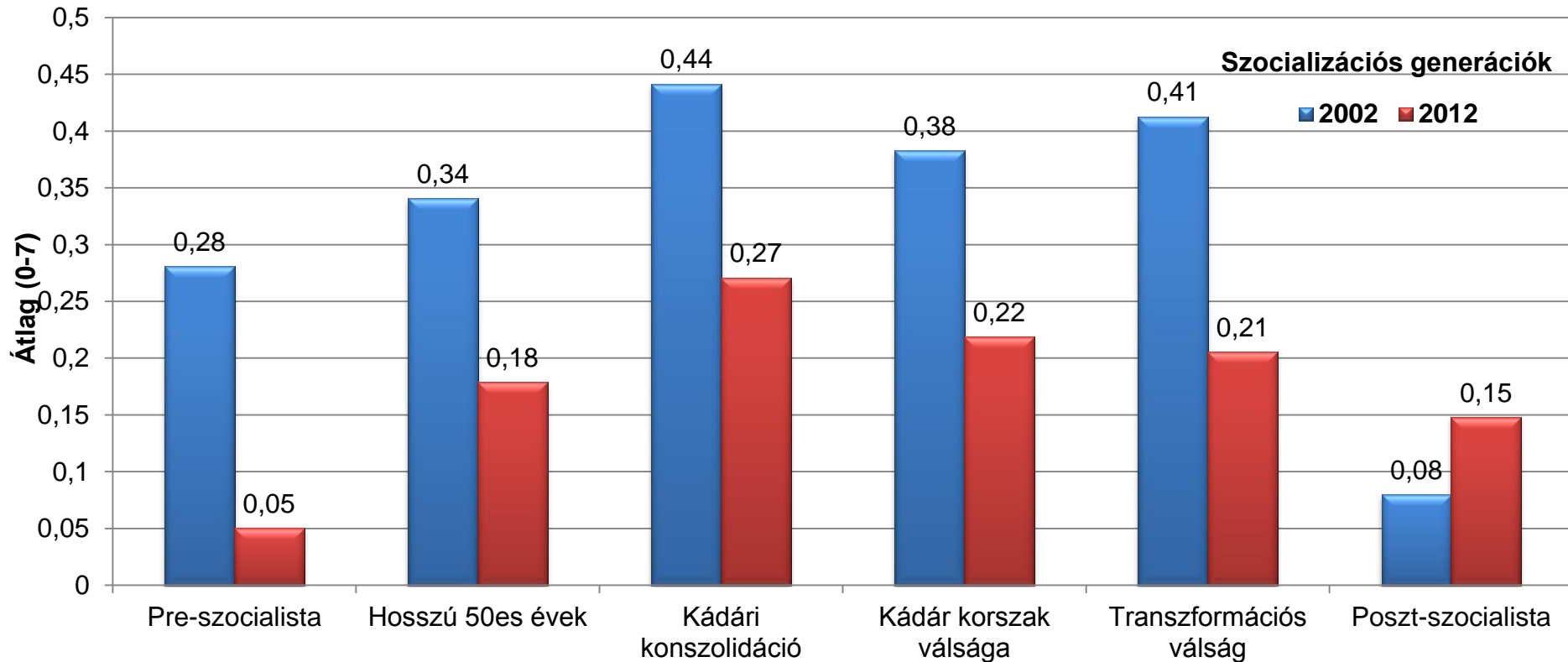
Részvételi arányok 6 adatfelvételben 2002 és 2012 között

A részvétel egészét tekintve, beszámítva a túlnyomó többséget, akik semmilyen aktivitást nem jeleztek, az 1963-79 között szocializálódott generáció mutatkozik a legaktívabbnak. A politikai részvétel a fiatalabbak között egyre csökken.

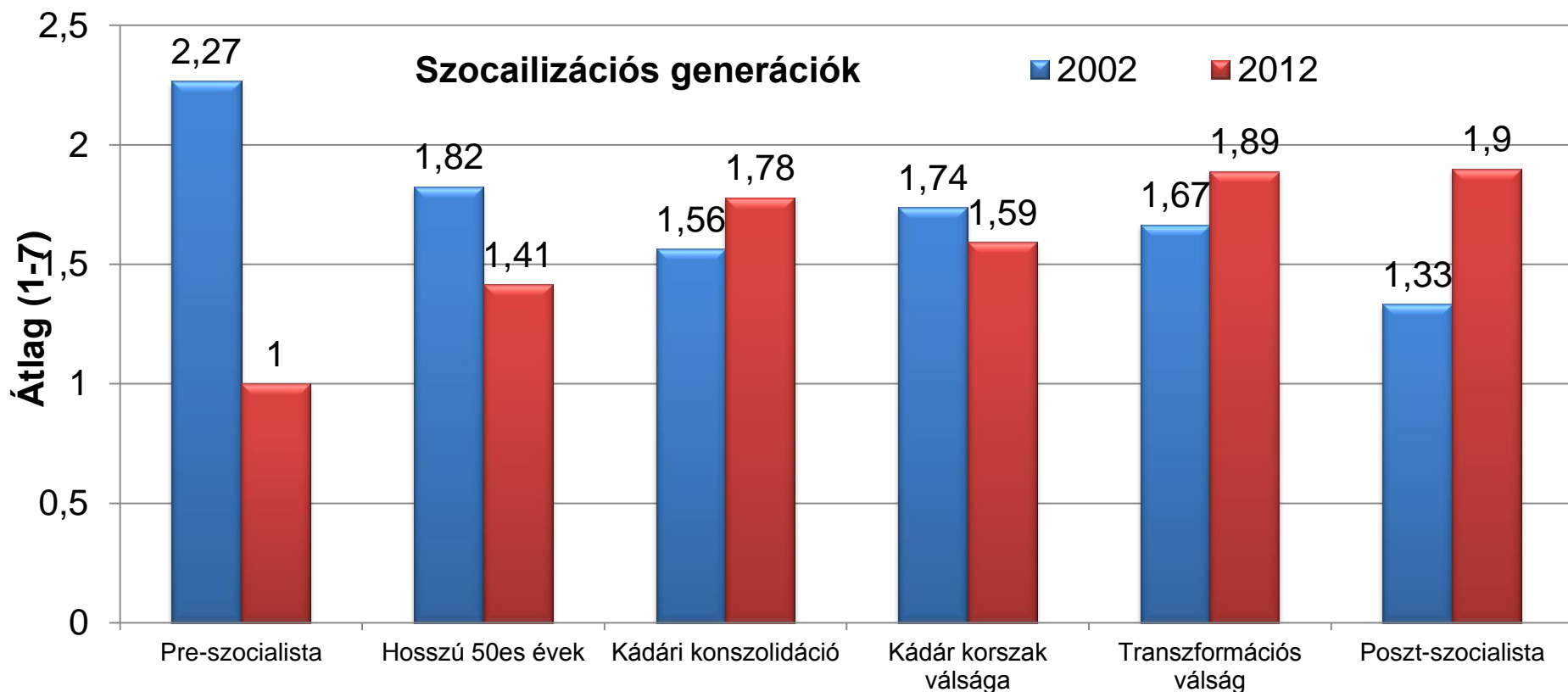
Ha viszont csak azokat vizsgáljuk, akik valamilyen aktivitásról beszámoltak, a részvétel mértéke mutat bizonyos erősödést a fiatalabb generációk felé haladva. Úgy tűnik, egyre kevesebben vesznek részt politikai aktivitásokban, de azok viszont egyre többféle módon is.

Változás a direkt demokratikus politikai részvétel index átlagában az egyes generációkban: az összes válaszoló

- A direkt demokratikus politikai részvétel mértéke 2002 és 2012 között majd minden generáció esetében csökkent, de
- leginkább a legidősebb generáció esetében, (de náluk a 2012 évi megfigyelések száma elég alacsony volt már)
  - szintén elég jelentős a csökkenés a 90-es évek elején szocializálódott generációban is
  - növekedett a legfiatalabbak között, (de náluk a 2002 évi megfigyelések száma nagyon alacsony volt még)

Változás a direkt demokratikus politikai részvétel index átlagában az egyes generációkban: csak azok, akik valamilyen aktivitást említettek

A direkt demokratikus politikai részvétel mértéke 2002 és 2012 között ebben a megközelítésben kevesebb időbeli változást mutat, (ha az esetszámok szempontjából bizonytalan legidősebb és legfiatalabb generációt nem számítjuk), de

- kisebb növekedés mutatkozik az 1963-79 között és a 90-es évek elején szocializálódott generációban
- kisebb csökkenés mutatkozik az 1980-as évek és nagyobb csökkenés mutatkozik az 1950-es évek generációi esetében

Köszönjük a figyelmet!